

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Ἑπὲρ Μαντιθέου* §§1-3

A1.

α.

1. – Λ: *Εἰ μὴ συνήδη, ὧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας·*

2. – Σ: *ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἠγήσεσθαι.*

3. – Λ: *Ἄξιῷ δέ, ὧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδέν πῶ μοι πλέον εἶναι·*

β.

1. Με την αντωνυμία «**οἷτινες**» ο Μαντίθεος αναφέρεται στους κατηγορούς: *τούτους*, δηλαδή *τούς κατηγορούς*.

2. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στο τυραννικό καθεστώς των Τριάκοντα (*ἐπὶ τῶν τριάκοντα*).

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Διονύσιος Αλικαρνασσεύς, *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων*, *Λυσίας*, 17

Επισήμανση: Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο παρουσιάζονται χαρακτηριστικά στοιχεία των προοιμίων των ρητορικών λόγων του Λυσία, από τα οποία κάποια μπορούν να αναζητηθούν στο συγκεκριμένο προοίμιο του *Ἑπὲρ Μαντιθέου*. Ἐτσι, για παράδειγμα, εντοπίζεται ο εύστοχος τρόπος με τον οποίο επιδιώκονται η εύνοια και η προσοχή των βουλευτῶν μέσω του ισχυρισμού ότι οι κατήγοροι επιθυμούν με κάθε τρόπο να βλάψουν τον δοκιμαζόμενο που παρουσιάζεται ως θύμα άδικης διαβολής. Επίσης, στην εύνοια και την προσοχή αποσκοπεί η δήλωση του ομιλητή ότι όποιος τον ακούσει να μιλά για τα πεπραγμένα του θα αλλάξει γνώμη γι' αυτόν και θα τον θεωρήσει πολύ καλύτερο. Τέλος, ο λόγος χαρακτηρίζεται από πρωτοτυπία, αφού δεν ακολουθείται η συνήθης τεχνική της σπύλωσης των κατηγορών, αλλά *παρά προσδοκίαν* ο δοκιμαζόμενος δηλώνει ότι σχεδόν τους οφείλει ευγνωμοσύνη για την κατηγορία.

B4.

1-ε, 2-η, 3-α, 4-β, 5-γ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Πλάτων, *Νόμοι* 631b.3-d.2

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Ἐπρεπε να πεις: Οι νόμοι των Κρητικῶν δεν θεωροῦνται χωρὶς λόγοι οἱ πιο υπέροχοι και πιο επιτυχημένοι απ' ὅλους τους Ἕλληνας. Είναι σωστοί γιατί κάμνουν ευτυχισμένους εκείνους που τους χρησιμοποιοῦν, τους παρέχουν δηλαδή ὅλα τα αγαθά. Και είναι τα αγαθά δυο ειδῶν: ἄλλα ανθρώπινα, ἄλλα θεϊκά και ἀπὸ τα θεϊκά εξαρτῶνται τα ἄλλα. Αν κάποια πόλη παραδέχεται τα μεγαλύτερα, ἀποχτᾶ και τα κατώτερα, ἀν ὄχι, στερεῖται και τα δυο. Και είναι μικρότερης αξίας τα αγαθά στα οποία πρώτο ἔρχεται ἡ υγεία, δεύτερο τὸ κάλλος, τρίτο ἡ δύναμη στο τρέξιμο και σε ὅλες τις ἄλλες σωματικές ασκήσεις, τέταρτο ὁ πλοῦτος, ὄχι ὁ τυφλός ἀλλὰ εκείνος που ἔχει οξύτατη ὄραση που βεβαίως συνοδεύεται ἀπὸ τὴ φρόνηση. Ἀπὸ τα θεϊκά αγαθά, αγαπητέ μου, ἡγεμονεύει τρόπον τινά και ἔρχεται πρώτο ἡ φρόνηση, δεύτερο ἡ μετριοπαθὴς διάθεση τῆς ψυχῆς συνοδευόμενη ἀπὸ ευφυΐα, ἀπὸ αὐτά δε, ἀφού ἀναμιχθοῦν με τὴν ἀνδρεία, παράγεται σαν τρίτο αγαθὸ ἡ δικαιοσύνη, και τέταρτο ἡ ἀνδρεία. Ὅλα αὐτά ἔχουν τοποθετηθεῖ ἐκ φύσεως πρὶν ἀπὸ τα υλικά αγαθά και ὁ νομοθέτης πρέπει να τα παρατάξει μ' αὐτὴ τὴ σειρά.

Μτφρ. Β. Μοσκόβης. 1988.

Γ4.

α.

πᾶσιν: εἶναι κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς στο *τοῖς Ἕλλησιν*.

«Ἐένε», θα ἔπρεπε να πῆς, «οἱ νόμοι των Κρητῶν δεν ἀπολαοῦν χωρὶς λόγο τόσο μεγάλης υπολήψεως μεταξύ ὄλων των Ἑλλήνων». Πράγματι, εἶναι σωστοί, ἀφού κάμνουν ευτυχεῖς εκείνους που τους χρησιμοποιοῦν, διότι προσφέρουν ὅλα τα αγαθά. Είναι δε δύο ειδῶν τα αγαθά: τα μεν ανθρώπινα, τα δε θεϊκά· εξαρτῶνται δε ἐκ των θεϊκῶν και τα ἄλλα, και ἀν μία πόλις δέχεται τα μεγαλύτερα, ἀποχτᾶ και τα μικρότερα, εἰδημὴ στερεῖται και των δύο. Στα μικρότερα περιλαμβάνονται κυρίως μεν ἡ υγεία, δεύτερο ἡ ομορφιά, τρίτο ἡ σωματική δύναμις, και στο τρέξιμο και σε ὅλες τις ἄλλες κινήσεις, και τέταρτο, τέλος, ὁ πλοῦτος, ὄχι τυφλός, ἀλλ' οξυδερκής, ἀν βεβαίως συνοδεύεται ἀπὸ φρόνηση. Ἀπὸ τα θεϊκά αγαθά, πάλι, εκείνο που προεξάρχει εἶναι ἡ φρόνησις, δεύτερο δε ἡ σωφροσύνη μετὰ λογικῆς, ἀπὸ αὐτά δε —ἀφού ἀναμιχθοῦν με ἀνδρεία— θα προέλθῃ τρίτο, ἡ δικαιοσύνη, και τέταρτο ἡ ἀνδρεία. Ὅλα αὐτά δε τα τελευταία ἔχουν ταχθῆ ἀπὸ τὴ φύση να εἶναι μπροστὰ ἀπὸ τα προηγούμενα, και ἔτσι πρέπει να τα κατατάσῃ και ὁ νομοθέτης.

Μτφρ. Κ. Φίλιππας. [1964] 1975.

εὐδόκιμοι: είναι κατηγορούμενο στο (υποκείμενο) οἱ (Κρητῶν) νόμοι (από το εἰσίν).

αὐτοῖς: είναι αντικείμενο στη (μετοχή) τοὺς χρωμένους.

τίς: είναι (ονοματικός) επιθετικός προσδιορισμός στο (υποκείμενο) πόλις.

ταῦτα: είναι υποκείμενο στο ρήμα τέτακται (αττική σύνταξη).

β.

Υπόθεση: ἐὰν μὲν δέχηται τις τὰ μείζονα πόλις (ἄν + υποτακτική)

Απόδοση: κτᾶται καὶ τὰ ἐλάττονα (κύρια πρόταση: οριστική ενεστώτα)

(Ο υποθετικός λόγος δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον, δηλαδή κάτι διαχρονικό).